

CORDOBA AAN DE SCHELDE

Antwerps secretariaat voor levensbeschouwingen en dialoog

Pieter-Jan Eggermont | medewerker Cordoba

Het Antwerpse stadsbestuur wil de banden met de vele levensbeschouwingen in de stad nauwer aanhalen. En tegelijk de dialoog tussen die levensbeschouwingen aanwakkeren. Het secretariaat voor levensbeschouwingen en dialoog moet alles in goede banen leiden. Begin juni opende het zijn deuren in een historisch pand aan de Grote Markt. Cordoba is de toepasselijke naam.

In de Zuid-Spaanse stad Córdoba leefden joden, moslims en christenen vreedzaam samen in de middeleeuwen. Dat zorgde voor een ongekende bloei. Ook in Antwerpen wonen de joodse, islamitische en christelijke gemeenschap naast elkaar. Een gedwongen huwelijk, dat voor boeiende ontmoetingen zorgt, maar ook voor spanningen. De internationale politieke context is daar niet vreemd aan.

Naast die drie geloofsgemeenschappen die van Antwerpen het 'Córdoba aan de Schelde' maken, << zijn er tal van andere erkende en niet-erkende erediensten en levensbeschouwingen in de stad: onder andere jains, hindoes, boeddhisten en nieuwe christelijke gemeenschappen uit alle continenten. Kortom: de levensbeschouwelijke diversiteit is groot. Een uitdaging voor het stedelijke beleid.

Waarom Cordoba?

Met Cordoba wil het stadsbestuur actief inspelen op de levensbeschouwelijke diversiteit in Antwerpen. De ambitie van de stad reikt verder dan bemiddelen bij conflictmomenten of regelingen uitwerken voor de financiering van de erediensten. Antwerpen kiest voor overleg en dialoog met de religieuze gemeenschappen. En het wil dat op een uniforme en transparante manier doen. Vandaar de oprichting van het

secretariaat Cordoba, waar alle informatie over de levensbeschouwingen in de stad samen komt.

Door het nieuwe decreet op de erediensten moet elke gemeente in Vlaanderen zich op een of andere manier bezighouden met de financiering en ondersteuning van erediensten op haar grondgebied. In Antwerpen zijn daar verschillende stadsdiensten bij betrokken. Door de grote levensbeschouwelijke diversiteit drong een gecoördineerde aanpak zich op. Dankzij Cordoba kan de stad zijn opdrachten nu efficiënter uitvoeren.

De werking

Cordoba is verankerd in het bedrijf Sociale Zaken van de stedelijke administratie. Eén medewerker is verantwoordelijk voor de uitbouw van het secretariaat.

In de dagdagelijkse werking ligt de nadruk op overleg en rechtstreeks contact met de geloofsgemeenschappen en de organisaties of structuren die hen vertegenwoordigen.

De stad kiest voor een geïntegreerde aanpak. Cordoba werkt nauw samen met de stedelijke Dienst Integratie en met andere stedelijke diensten als wijkwerking en buurttoezicht. Andere partners zijn de vele werkgroepen, initiatieven en organisaties die werken rond levensbeschouwing en interlevensbeschouwelijke dialoog.

DE MOSLIMGEMEENSCHAP EN VERSCHILLENDE STEDELIJKE DIENSTEN HEBBEN ER VOOR GEZORGD DAT HET ISLAMITISCHE OFFERFEEST STILAAAN INGEBED RAAKT IN HET STEDELIJK WEEFSEL.

>>

Foto: Piet Janssen

Het secretariaat concentreert zich momenteel op volgende taken:

1. Faciliteren

Het stadsbestuur vindt het belangrijk dat levensbeschouwingen hun cultus en feestmomenten waardig kunnen vieren op een manier die aangepast is aan de stedelijke context. Via het secretariaat Cordoba wil de stad sneller duidelijke afspraken maken en zorgen voor een passende logistieke omkadering. << Voor elke situatie werkt Cordoba een draaiboek uit. Zo een draaiboek respecteert zowel de wettelijke reglementeringen als de vrijheid om zijn eigen cultus te beleven.

Het islamitisch offerfeest is een goed voorbeeld. Vroeger werd dat feestmoment vooral gezien als een bron van overlast. Maar de moslimgemeenschap en verschillende stedelijke diensten hebben er samen voor gezorgd dat het feest stilaan ingebed raakt in het stedelijk weefsel. Net als in Gent was er de laatste jaren een constructieve dialoog tussen de moslimgemeenschap en het stadsbestuur. Dat werpt vruchten af: de organisatie van het offerfeest verloopt vlotter en dat komt ook de beeldvorming ten goede.

Ook rond het joodse paasfeest zijn goede afspraken nodig. De feestperiode wordt afgesloten met een lenteschoonmaak. Dat vereist een inbreng van ste-

delijke diensten voor de afvalophaling. Bij het laatste paasfeest was Cordoba het aanspreekpunt voor beide partijen. De rituele vereisten van de joodse gemeenschap werden ten volle gerespecteerd.

Ook veiligheidskwesties of een optreden van de politie maken soms deel uit van de publieke ruimte waarin lokale overheid en levensbeschouwing elkaar ontmoeten. Goede communicatie met de gemeenschappen is daarbij cruciaal.

RELIGIEUZE FEESTEN ZIJN OOK EEN IDEALE GELEGENHEID OM MENSEN MET ELKAAR IN CONTACT TE BRENGEN.

>> Religieuze feesten zijn ook een ideale gelegenheid om mensen met elkaar in contact te brengen. Organisaties uit het veld verspreiden wenskaarten. Of ze organiseren 's avonds tijdens de

ramadan maaltijden voor moslims en andere mensen uit de buurt. Zo krijgt 'feesten met de burens' een nieuwe dimensie.

2. Wettelijk kader

Het decreet op de erediensten werd onlangs hervormd. Kerken, moskeeën en synagogen moeten zich herstructureren. Voor de islamitische eredienst zal dat proces in een stroomversnelling terecht komen door de recente verkiezing van de Moslimraad.

Cordoba ondersteunt erediensten die zich willen aanpassen aan de wettelijke bepalingen. Het kan onder andere mee een oplossing zoeken voor hun knelpunten in plaats van hen meteen door te verwijzen naar een hoger beleidsniveau.

3. Infrastructuur en vestiging

Een belangrijk thema in de relaties tussen lokaal bestuur en levensbeschouwingen is het gebruik en beheer van gebouwen, gebedshuizen en publieke ruimte. De stad overlegt via Cordoba met levensbeschouwelijke gemeenschappen die een gebedshuis willen bouwen of die een bestaand gebouw willen inrichten of herinrichten als gebedsruimte. Opvallend is dat gewijde, vrijstaande kerkgebouwen meer en meer verdwijnen. In plaats daarvan doen eenvoudige rijhuizen vaak dienst als cultusplaats. Soms zorgt dat voor overlast. In overleg met de gemeenschappen zoekt Cordoba mee voor oplossingen.

4. Toonmomenten

Belangrijke levensbeschouwelijke evenementen zijn niet alleen praktische of organisatorische kwesties voor Cordoba. De stad wil alle Antwerpenaren kennis laten maken met de rituelen en symbolen van de verschillende levensbeschouwingen. Doel daarvan is het veranderde straatbeeld minder vreemd of bedreigend te maken voor de burger.

De stad wil de rijkdom van de verschillende levensbeschouwelijke evenementen ontsluiten. Iedereen kan bij Cordoba terecht voor informatie over pakweg *iftars*, *jumats*, *sjoels* en *sabats*. Daarbij gaat het om meer dan een 'kijkkast' aanbieden. Cordoba wil genuanceerde informatie brengen, onder andere rond de diversiteit binnen de religies zelf.

5. Interlevensbeschouwelijke relaties

Cordoba streeft naar een zo ruim mogelijk 'verticaal' contact met de verschillende levensbeschouwingen, vanuit dezelfde praktische doelstellingen. Maar de stad wil ook de relaties tussen de verschillende levensbeschouwingen optimaliseren. Door dialoog en interactie te stimuleren. Want meer contact tussen verschillende gemeenschappen kan leiden tot een symbolische gemeenschappelijkheid, zonder dat die gemeenschappen daarom hun eigen identiteit moeten verloochenen. Een neutrale ontmoetings- en overlegruimte, zoals die in het huidige secretariaat, draagt daar toe bij.

Interreligieuze dialoog is niet nieuw in Antwerpen. Initiatieven die dialoog en overleg centraal stellen, speelden een pioniersrol rond interlevensbeschouwelijke relatieopbouw. Maar in de visie van Cordoba moet ook ruimte gecreëerd worden voor de overgang van dialoog naar *diapraxis*. Samenwerking rond bijvoorbeeld welzijnszorg of socioculturele activiteiten sluit beter aan bij de hedendaagse dynamiek van de samenleving dan een zoveelste rondetafelgesprek. In Antwerpen groeit het aantal organisaties dat hier nieuwe wegen in zoekt.

Hopelijk kan Cordoba in de toekomst samenwerken met interessante initiatieven uit binnen- en buitenland: Hoopvol Brussel bijvoorbeeld, een dialooggroep naar het model van Marseille Espérance of de Abrahamitische oecumene in Den Haag.

**DE STAD WIL ALLE
ANTWERPENAREN KENNIS
LATEN MAKEN MET DE
RITUELEN EN SYMBOLEN
VAN DE VERSCHILLENDE
LEVENSBESCHOUWINGEN.
DOEL DAARVAN IS HET
VERANDERDE STRAATBEELD
MINDER VREEMD OF
BEDREIGEND TE MAKEN
VOOR DE BURGER.**

Inspelen op levensbeschouwelijke diversiteit

>> Of men nu zelf levensbeschouwelijk actief praktiserend is of eenvoudigweg begaan met de plaats van levensbeschouwingen in de samenleving: de levensbeschouwelijke diversiteit in onze samenleving hoeft geen verhaal van angst, conflict en spanningen te zijn. De stad gelooft in de positieve rol die levensbeschouwelijke diversiteit kan spelen in de samenleving. Constructief inspelen op die diversiteit kan leiden tot een gezonder klimaat voor de burger. De grootstedelijke context van Antwerpen biedt een waaier aan mogelijkheden op dat vlak. Het Antwerpse stadsbestuur zoekt uit welke rol hierin voor haar is weggelegd. Het vrijstellen van een personeelslid dat zich buigt over deze thematiek is een eerste stap.

Cordoba - Secretariaat voor
Levensbeschouwingen en Dialoog
cordoba@stad.antwerpen.be
www.antwerpen.be

